

Fakta om trä och fanér.

Trä - ett levande material

Trä är ett material som är oöverträffat när det gäller variation av dekorativa effekter. Det är dessutom ett stycke levande natur som kan flyttas in i hemmet.

Precis som i naturen åldras trä och får med tiden en vacker patina som bara ett naturens eget material kan få. Varje träbit eller fanéryta har sin egen personlighet.

Vad är fanér?

Fanér är en tunn skiva trä. Fanér tillverkas av utvalda stockar som efter barkning, kokning och delning skärs med kniv (från ytan in mot kärnan) i tunna skivor. För tillverkning av fanér väljer man ut trädets finaste delar. Varje del behandlas sedan individuellt efter sina egenskaper. Det betyder att varje fanérad yta blir unik. Ingen fanér är det andra exakt likt.

Fanérets utseende varierar beroende på flera faktorer. Även inom samma trädfamilj finns ofta många olika arter. Trädets växtplats, klimatväxlingar m.m. ger variation i struktur och färg. Dessutom ser inte hela stocken likadan ut från skiktet närmast barken in till kärnan.

Fanérade skåpinredningar

En fanérad skåpinredning blir därför alltid, till skillnad från en inredning som är målad eller belagd med något syntetiskt material, unik. De naturliga växtegenskaperna som just detta fanér har, kan helt enkelt inte finnas i någon annan inredning. Det är helt naturligt att fanérskivorna varierar något till färg och struktur eftersom fanérskivorna skärs ut successivt ur stocken. Lika naturligt är s k ådringsförtätningar. Dessa indikerar att en gren förekommit i förtätningens närhet.

Fanérade inredningar mognar

Träprodukter genomgår en mognadsprocess som varierar tidsmässigt hos olika träslag. Sedan skåpinredningarna tillverkats tar det minst 6 månader innan träets färg stabiliserats. Träets mognad innebär att mörka träslag har en tendens att ljusna medan ljusa träslag däremot mörknar. Furu har en mer märkbar mognadsprocess än de flesta andra träslag och ger en mera markerad färgnyansering. Kärnpartierna mörknar starkt (blir röda) jämfört med ytpartierna. Tillsammans ger detta ett speciellt liv åt furuprodukten. Denna mognadsprocess är inte speciellt för fanér utan gäller även för massivt trä. Vid fanéring vänds fanérhalvorna mot varandra för att uppnå mönsterpassning och i sådana fall kan färgnyanser förekomma i synnerhet vid betsat utförande.

Allmän beskrivning av fanér

I ett träd finns mer eller mindre dominerande strukturinslag som beror på trädets sätt att växa. Sådana inslag är exempelvis "margstrålar" som går från ytan mot kärnan. Om man vid tillverkning av fanéret skär dessa strålar parallellt uppstår en s.k. blyxt. Om man däremot skär dem vinkelrätt så framträder porer. Ett annat inslag är s.k. napp som är benämningen på den struktur som bildas då ett lövskott växt ut direkt på trädets stam. Kärnan, trädets inre parti, är hos vissa träslag mörkare än det omgivande partiet. Sådana variationer får förekomma enligt svensk Standard. De olika träslagen varierar även i avseende på färg och hårdhetsgrad. Alm, Ask, Björk, Bok och Ek är ljusa träslag där kärnpartierna får en mörkare ton efter mognad.

